

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای حرفه ای دندانپزشکی

عنوان:

بررسی مورفولوژی کانال ریشه در پرمولرهای مندیبل با استفاده از
توموگرافی کامپیوتری با اشعه مخروطی (CBCT) در استان اردبیل

استاد راهنما:

دکتر فیروز زادفتاح

استاد مشاور:

دکتر روح الله باصر

نگارش:

جیحون جوهری

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب **جیحون جوهری** دانش آموخته رشته دندانپزشکی مقطع دکتری حرفه ای به شماره دانشجویی ۸۹۲۸۱۲۰۰۵ گواهی می نمایم که این پایان نامه تحت عنوان: "بررسی مورفولوژی کانال ریشه در پرمولرهای مندیبل با استفاده از توموگرافی کامپیوتری با اشعه مخروطی (CBCT) در استان اردبیل" به راهنمایی آقای دکتر فیروز زادفتاح بطور کامل اصل و بدون هرگونه سرقت علمی/ادبی بر اساس تعریف^۱ Plagiarism نگارش شده است و تمام یا قسمتی از آن توسط فرد دیگری در پایان نامه یا مراکز علمی دیگر ارائه نشده است. در ضمن اینجانب از مقررات مربوط به عدم رعایت صداقت در ارائه پایان نامه که منجر به مردود شدن و ارجاع به شورای پژوهشی دانشکده می شود، اطلاع کافی دارم.

۹۴،۱۱،۲۴
تاریخ و امضاء دانشجو

بدینوسیله اصالت (ORIGINALITY) و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب دکتر فیروز زادفتاح استاد راهنما می باشد.

تاریخ و امضاء
۹۴،۱۱،۲۴

^۱ Plagiarism Plagiarism یا سرقت علمی/ادبی عبارت است از استفاده از تمامی یا قسمتی از مطالب یا ایده‌های منتشر شده یا منتشر نشده فرد یا افراد دیگر بدون ذکر منبع بطور مناسب یا کسب اجازه در موارد ضروری.

سوکند نامه

اکنون که با عنایت و الطاف بیکران الهی دوره دکتری دندان پزشکی را با موفقیت به پایان رسانده ام و مسئولیت خدمت به خلق را بر عهده گرفته ام در پیشگاه قرآن کریم * به خداوند قادر متعال که دانای آشکار و نهان است، و نامش آراش دلهای خردمندان و یادش شقای آلام دردمندان، سوکند یادمی کنم که همواره حدود الهی و احکام مقدس دینی را محترم شمرم. از تضییع حقوق بیمارن بپرهیزم و سلامت و بهبود آنان را بر منافع ایمنی و امیال نفسانی خود مقدم دارم، در معاینه و معالجه، حریم عفاف را رعایت کنم و اسرار بیمارن خود جز به ضرورت شرعی و قانونی فاش نسازم. خود را نسبت به حفظ قداست حرفه پزشکی و حرمت همکاران متعهد بدانم و از آلودگی به اموری که با پرهیزکاری و شرافت و اخلاق پزشکی منافات دارد اجتناب ورزم، همواره برای ارتقاء دانش پزشکی خویش تلاش کنم و از دخالت در اموری که آگاهی و مهارت لازم را در آن ندارم خودداری نمایم. در امر بهداشت، اعتلاء فرهنگ و آگاهی های عمومی تلاش نمایم و تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت جامعه را مسئولیت اساسی خویش بدانم.

سپاسگزاری:

از زحمات، تلاش‌ها و
راهنمایی‌های ارزنده استاد
راهنمای بزرگوارم
جناب آقای دکتر فیروز زادفتاح
واساتید مشاورم بی‌نهایت
سپاسگزارم.

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم

و

تمام کسانی که من را
در این راه یاری کردند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

چکیده 53

فصل اول : طرح تحقیق

Error! Bookmark not defined...... 1-1. مقدمه

Error! Bookmark not defined...... 2-1. بیان مسئله

Error! Bookmark not defined...... 3-1. تعریف واژه‌ها

Error! Bookmark not defined...... 4-1. اهداف تحقیق

Error! Bookmark not defined...... 1-4-1. هدف کلی

Error! Bookmark not defined...... 2-4-1. اهداف اختصاصی

Error! Bookmark not defined...... 3-4-1. اهداف کاربردی

Error! Bookmark not defined...... 4-4-1. سؤالات تحقیق

فصل دوم : پیشینه تحقیق

Error! Bookmark not defined...... 1-2. مبانی نظری تحقیق

Error! Bookmark not defined...... 1-2-2. تکامل دندان

Error! Bookmark not defined...... 2-2-2. هدف اصلی و ضرورت درمان کانال ریشه

Error! Bookmark not defined...... 3-2-2. شکل‌بندی‌های مختلف کانال‌های ریشه‌ای

Error!..... 4-2-2. انواع روش‌های شناسایی مورفولوژی کانال‌های دندانی به صورت آزمایشگاهی

Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined...... 5-2-2. کاربرد CBCT در آناتومی و مورفولوژی کانال ریشه

2-2-6. گزارشات موجود در رابطه با مورفولوژی ریشه پرمولرهای فک تحتانی. Error! Bookmark not defined.

[Error! Bookmark not defined.](#).....[7-2-2. عوامل دموگرافیک مؤثر بر مورفولوژی کانال](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[2-2. مبانی عملی تحقیق](#)

فصل سوم : روش اجرای تحقیق

[Error! Bookmark not defined.](#).....[1-3. نوع پژوهش](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[2-3. جمعیت مورد مطالعه](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[3-3. نمونه برداری و روش نمونه گیری](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[4-3. معیارهای ورود و خروج از مطالعه](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[5-3. روش گردآوری اطلاعات](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[6-3. ملاحظات اخلاقی](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[7-3. روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی آماری](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[8-3. جدول متغیرها](#)

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل داده ها

[Error! Bookmark not defined.](#).....[1-4. آمار توصیفی](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[1-1-4. درصد فراوانی دندان های پرمولر اول و دوم](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[2-1-4. شکل بندی های مختلف کانال های ریشه ای](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[3-1-4. محل جدا شدن کانال](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[4-1-4. آماره توصیفی فاصله اوریفیس کانال و طول کانال](#)

[Error!](#).....[5-1-4. تعیین اندازه طول کانال در پرمولرهای اول و دوم فک پایین با استفاده از CBCT](#)

[Bookmark not defined.](#)

[6-1-4. تعیین اندازه فواصل بین اریفیس کانال \(IOD\) بر اساس محل جدا شدن کانال با استفاده از](#)

[Error! Bookmark not defined.](#).....[CBCT](#)

4-1-7. مقایسه نوع کانال در پرمولرهای اول و دوم فک پایین. Error! Bookmark not defined.

8-1-4. مقایسه محل جدا شدن کانال‌ها در پرمولرهای اول و دوم فک پایین **Error! Bookmark not defined.**

2-4. فرضیه های تحقیق **Error! Bookmark not defined.**

1-2-4. تفاوت معناداری در طول کانال پرمولرهای اول و دوم فک پایین وجود دارد. **Error! Bookmark not defined.**

2-2-4. تفاوت معناداری در اندازه فواصل بین اریفیس کانال (IOD) بر اساس محل جدا شدن کانال وجود دارد. **Error! Bookmark not defined.**

3-2-4. تفاوت معناداری در نوع کانال در پرمولرهای اول و دوم فک پایین وجود دارد. **Error! Bookmark not defined.**

4-2-4. تفاوت معناداری در محل جدا شدن کانال‌ها در پرمولرهای اول و دوم فک پایین وجود دارد. **Error! Bookmark not defined.**

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

1-5. بحث **Error! Bookmark not defined.**

2-5. نتیجه گیری **Error! Bookmark not defined.**

3-5. پیشنهادات تحقیق **Error! Bookmark not defined.**

4-5. محدودیت های تحقیق **Error! Bookmark not defined.**

منابع **Error! Bookmark not defined.**

فهرست شکل ها

عنوان	صفحه
دانشگاه علوم پزشکی اردبیل	52
دانشکده دندانپزشکی	52
پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای حرفه ای دندانپزشکی	52
عنوان:	52
چکیده	53

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
دانشگاه علوم پزشکی اردبیل	52
دانشکده دندانپزشکی	52
پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای حرفه ای دندانپزشکی	52
عنوان:	52
چکیده	54

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
جدول 1-4. درصد فراوانی شکل بندی های مختلف کانال های ریشه ای	26
دانشگاه علوم پزشکی اردبیل	52
دانشکده دندانپزشکی	52
پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای حرفه ای دندانپزشکی	52
عنوان:	52

چکیده

مقدمه: برای رسیدن به موفقیت در درمان ریشه، نمی‌توان آناتومی کانال ریشه را نادیده گرفت و نداشتن اطلاعات کافی از آناتومی کانال ریشه یکی از دلایل شکست درمان می‌باشد، بنابراین این پایان نامه هم با هدف بررسی مورفولوژی کانال ریشه در پرمولرهای مندیبل با استفاده از توموگرافی کامپیوتری با اشعه مخروطی (CBCT) در استان اردبیل انجام پذیرفت.

مواد و روش کار: در این مطالعه آزمایشی از 298 آرشیو رادیولوژی مربوط به دندان پرمولر اول و دوم مندیبل انسانی کشیده شده که شرایط ورود به مطالعه را داشتند، به صورت تصادفی انتخاب گردید. به این ترتیب که پس از تهیه کلیشه‌ها، تصاویر در هر سه مقطع اکزیال، ساژیتال و کروئال با کمک نرم‌افزار NNT (V 6.1) ارزیابی مورفولوژیک شدند. داده‌ها در نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی 22 وارد شده و با استفاده از آزمون تی مستقل و کای دو در سطح 0/05 مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج: نتایج بررسی نشان داد که در شکل بندی‌های مختلف کانال‌های ریشه‌ای Type I بیشترین شیوع (77/2٪) و Cshape (1٪) کمترین شیوع را داشت. میانگین طول کانال برای پرمولر اول برابر $15 \pm 2/10$ میلی متر و برای پرمولر دوم برابر $14/86 \pm 2/26$ میلی متر و میانگین فواصل بین اریفیس کانال (IOD) در محدوده 0/8 تا $1/42$ میلی متر برآورد گردید. هم چنین نتایج نشان داد که تفاوت معناداری در میانگین طول کانال و محل جدا شدن کانال پرمولر اول و دوم مشاهده نگردید ($P \geq 0.05$). ولی تفاوت معناداری در اندازه فواصل بین اریفیس کانال (IOD) بر اساس محل جدا شدن کانال و تفاوت معناداری در نوع کانال در پرمولرهای اول و دوم فک پایین مشاهده گردید ($P \leq 0.05$).

نتیجه گیری: در کل این مطالعه نشان می‌دهد که رادیوگرافی CBCT در کشف آناتومی دندان ها کمک کننده است.

کلمات کلیدی: مورفولوژی، کانال ریشه، پرمولر، CBCT.